

BIBLIOTECA ȘCOLARULUI

Constantin
STAMATI

Imnul lăutei românești

LITERA

biblioteca școlarului

Constantin
STAMATI

IMNUL LĂUTEI ROMÂNEŞTI

Litera
INTERNAŢIONAL
BUCUREŞTI — CHIŞINĂU

TABEL CRONOLOGIC

1786 În familia paharnicului Toma Stamati vede lumina zilei fiul Constantin, probabil la Huşi.

1806 *20 noiembrie* C. Stamati intră în serviciul vistieriei Principatului Moldovei ca slujbaş de cancelarie.

1808 *27 iunie* Această dată o are manuscrisul **Galatia. Tragodie păstorească a domnului Florianu,** traducere din greceşte — prima încercare literară cunoscută a lui C. Stamati. În 1813 aceeaşi operă a scriitorului francez Stamati o tălmăceşte de pe original.

1812 Odată cu anexarea teritoriului dintre Prut şi Nistru la Imperiul rus familia Stamateştilor, ca şi alte familii boiereşti ce aveau moşii în Basarabia, se stabileşte cu traiul la Chişinău.

1812 *16 noiembrie* — 1828 *6 aprilie*

C. Stamati lucrează în instanţele administrative şi judecătoreşti ale regiunii. Pentru sârguinţa şi capacităţile de care a dat dovadă la îndeplinirea obligaţiilor de serviciu i se conferă rangul de consilier titular (1818) şi e decorat cu ordinul sf. Ana de gradul III (1826).

1817 *7 mai* Încetează din viaţă Toma Stamati.

1820—1823 În aceşti ani Stamati l-a cunoscut personal pe A. S. Puşkin, exilat în Basarabia. S-au păstrat mărturii despre întâlnirile şi discuţiile întreţinute de Stamati cu poetul rus, din opera căruia

va traduce poemul **Prizonierul din Caucaz** sub titlul **Prizonierul la cerchezi şi fecioara cercheză** (1824).

1826 *26 septembrie* Se căsătoreşte cu Ecaterina, una din fiicele căminarului Tudorache Ciurea, proprietar de moşii pe ambele maluri ale Prutului.

1828 *4 mai* La Chişinău în familia lui C. Stamati se naşte viitorul prozator şi dramaturg Constantin Stamati-Ciurea.

1830 *20 februarie* În "Albina românească" vede lumina tiparului tălmăcirea poeziei lui G. Derjavin **Dumnezeu** sub titlul **Odă către Dumnezeu.** Traducerea se datora lui C. Stamati, dar s-a publicat sub numele lui N. Dimachi, care introdusese în textul poetului basarabean substanţiale modificări şi care text ajunsese la redacţie ca aparţinând lui N. Dimachi. Traducerea a mai apărut în crestomaţia lui I. Ghinculov **Colecţie de opere şi traduceri, în proză şi în versuri, pentru exerciţii în limba valaho-moldavă** (SPg, 1840).

1830 *iulie* Vizitând iarmarocul de vară de la Fălticeni, Stamati a luat cunoştinţă de "urmările desfrânate ale junimii de atuncea", precum menţiona el mai târziu, care l-au determinat să scrie schiţa **Geniul vechi al românilor şi românii de astăzi.**

1834 *18 martie* În suplimentul la nr. 29 al "Albinei româneşti" vede lumina tiparului poezia **Străjariul taberii** (ulterior **Sentinela taberii de la Copou la 1834**), însoţită de o scrisoare a autorului "către cinstita redacţie", dezvoltată mai târziu în schiţa **Domnul Moldovei, Marele Ştefan al VI, şi bravul său hatman Arbore.**

1834 *19 martie* C. Stamati e ales membru de onoare al Societăţii medico-istorico-naturale din Iaşi. Cu această ocazie Gheorghe Asachi îi expediază diploma şi o scrisoare, în care, printre altele, îşi exprimă din partea societăţii speranţa de a se folosi de râvna şi de dragostea scriitorului basarabean "pentru toate cele ce pot spori binele patriei".

1835 *9 februarie* Se stinge din viaţă Ecaterina, la vârsta de numai 30 de ani. Sub impresia acestei grele pierderi Stamati scrie poeziile **Însuşi în singurătate, Porumbiţa stingheră, Epitaful** ş. a.

1837 Se căsătoreşte cu Suzana, fiica boierului bucovinean Andrei Gafencu.

1838 *19 noiembrie* În "Foaie pentru minte, inimă şi literatură" din Braşov apare în traducerea lui Stamati discursul **Cuvânt către ucenicii şcoalei ţinutului Hotin, ruşi şi moldoveni...**, rostit de A. Hâjdeu la 25 iunie 1837. Discursul va mai fi tipărit în "Curierul românesc" din 21 şi 23 ianuarie 1839, apoi în ediţie aparte la Iaşi (1855) şi, parţial, în "Lepturariu rumânesc" (t. IV, p. I), Viena, 1864.

1839 În vara acestui an Stamati se află în Bucovina, vizitează mănăstirea Putna şi vechea cetate de scaun a Moldovei Suceava. Impresiile din această călătorie şi meditaţiile scriitorului asupra trecutului şi stării din prezent a ţării şi-au găsit reflectare în eseul **Suceava şi Alexandru cel Bun în secolul al XV-lea**.

1840 În revista "Dacia literară" pe lunile martie-aprilie apare poemul **Gafiţa blestemată de părinţi** şi o traducere din Hugo **Floarea către flutur. Cântecul Gafiţei către cuconaşul său**.

1841 *2 decembrie* Este ales corespondent al Societăţii de istorie şi antichităţi din Odesa.

1843 La Cantora Foiei Săteşti a lui M. Kogălniceanu se publică în ediţie aparte poemul **Povestea povestelor**, intitulat ulterior **Eroul Ciubăr Vodă. Fabula fabulelor vechi populare sau Rolando furios moldovenesc.**

1850 În "Analele Societăţii de istorie şi antichităţi din Odesa" se publică articolul **Despre Basarabia şi cetăţile ei vechi.**

1853 În "Almanah pentru români", supliment la "Calendar pe anul

1853”, apare adaptarea din V. Jukovski **Fiica lui Decebal şi Armin cântăreţul.**

1854 În “Almanah pentru români”, supliment la “Calendar pe anul 1854”, apare schiţa **Suceava (Suceava şi Alexandru cel Bun în secolul al XV-lea).**

1855 Văd lumina tiparului poeziile **Stejarul singuratic** (în “Calendar pentru poporul românesc pe anul 1855”), **Groaza la 1822** (ulterior **Arderea Iaşului la 1822**, în “Foiletonul Zimbrului”, nr. 2 din 30 ianuarie), **Dorinţă sau videnie** (în “Foiletonul Zimbrului”, nr. 5 din 20 februarie).

1859 Apare ediţia a doua a “Daciei literare” cu poemul **Gafiţa blestemată de părinţi** şi **Floarea către flutur. Cântecul Gafiţei către cuconaşul său.**

1863 Din acest an datează eseul **Ştiinţi filologice şi istorice.**

1866 În “Ateneul român”, nr. 6—7, este retipărit poemul **Dorinţă sau videnie (Dorul de patrie).**

La 22 aprilie împreună cu Alexandru Hâjdeu şi cu Ion Străjescu este ales membru al Societăţii literare române, viitoarea Academie, din care se retrage însă din cauza sănătăţii, în locul lui — rămas vacant — fiind ales un alt basarabean, Ştefan Gonata.

1868 La începutul anului la Iaşi vede lumina tiparului volumul de sinteză al scriitorului **Muza românească. Compuneri originale şi imitaţii din autorii Europei**, editor fiind Teodor Codrescu.

1869 *12 septembrie* C. Stamati se stinge din viaţă. A fost înmormântat la Ocniţa.